

MESLEK SEÇİMİ

Meslek, bir kimsenin hayatını kazanmak için yaptığı, kuralları toplum tarafından belirlenmiş ve belli bir eğitimle kazanılan bilgi ve becerilere dayalı faaliyetler bütünüdür. Mesleğin sürdürülmesinde etkenlerden biri olan kazanç, bireyin meslek seçimi kararını etkileyen tek etken değildir. Bu kararı etkileyen sosyal statü, düzenli yaşam gibi farklı doyum kaynakları da vardır. Kazanç sağlama gibi sorunu olmayan kişilerin mesleki faaliyetlerini sürdürmelerinin ye da bazı bireylerin az gelir getiren meslekleri çok gelir getiren mesleklere tercih etmelerinin nedeni budur.

Meslek, bireyin kendini ve yeteneklerini geliştirme, gerçekleştirme yoludur. Bireyin kişilik özelliklerini, ideallerini, hayat görüşünü, değerlerini belirler. Birey günün büyük bir bölümünü işinde geçirir. Bireyin yaptığı faaliyet ilgi ve yeteneklerine hitap ediyorsa kişi mesleki açıdan doyum sağlar. Mesleki doyum ise, genel doyuma yansır. Bireyin hayatta mutlu olması bir anlamda kendi özelliklerine uygun, doyum sağlayıcı meslek seçmesine bağlıdır.

Meslek seçiminde ki kararı bireyin, işindeki başarı ve başarısızlığını da etkiler. Her birey farklı ilgi ve yeteneklere sahiptir. Her meslek de farklı yetenekleri gerektirir. Bir kimse sahip olduğu nitelikleri gerektiren, sahip olmadığı nitelikleri gerektirmeyen mesleklerde başarılı olur.

Günümüzde meslek seçeneklerinin artması, buna bağlı olarak meslekte uzmanlaşmanın artması, mesleğe hazırlanmanın uzun süreli eğitimi gerektirmesi, meslek seçiminin önemini artırmaktadır.

MESLEK SEÇERKEN NELERE DİKKAT EDİLMELİDİR?

KENDİ KİŞİLİĞİNİZİ TANIMALISINIZ.

YETENEKLERİNİZİN NE OLDUĞUNU BİLMELİSİNİZ.

İLGİ DUYDUĞUNUZ ALANLARI TESPİT ETMELİSİNİZ.

MESLEKLER HAKKINDA BİLGİ EDİNMEKTESİNİZ.

A) KİŞİLİĞİNİZ (Karakterim Nasıl?)

Kişilik nasıl tanınır:

Kişiliğinizi tanımada rehber öğretmene başvurup temel kişilik özelliklerini öğrenilebilirsiniz.

Eleştirisine itimat ettiğiniz yakın arkadaşlarınızdan bazılarına danışabilirsiniz.

Okulda sizi iyi tanıyan, kendinize yakın bulduğunuz bir öğretmene müracaat edebilirsiniz.

Meslek seçiminde kişiliğin rolü nedir?

Her mesleğin kendine has gerektirdiği bazı özellikler vardır. Doktor olmayı düşünen birinin kandan ve ölümden korkmaması, çirkin manzaralar karşısında tiksinti duymaması gerekir. İkna gücü yüksek, dışa dönük, insanlarla devamlı ilişki de olan girişimci niteliklere sahip olan birey avukat, politikacı veya pazarlamacı olabilir.

Temel kişilik özellikleri nelerdir?

Sabırlı olmak	Hayal gücü v.s.
Heyecanlılık	Titiz olmak
Seyahati sevmek	Düzenli konuşma
Soğukkanlılık	İdarecilikten hoşlanma
Çabuk reaksiyon göstermek	

B) YETENEKLERİNİZ (Ben Neler Yapabilirim?)

Yetenek, belli bir eğitimden yararlına bilme gücüdür. Bireyin hangi eğitim programında başarılı olabileceğini gösterir. Yetenek meslekteki başarıyı etkileyen etkenlerden biridir ve temel gerekliliktir. Seçtiği mesleğin gerektirdiği azami yetenek düzeyine sahip olmayan bireyin o meslekte başarılı olması olası değildir. Bunun yanında sahip olduğu yeteneklerin, kapasitenin altında bir yetenek düzeyi gerektiren mesleğe yönelen bireyin meslekte doyum sağlaması da mümkün olamayacaktır.

Akademik yeteneğin, okulda derslerdeki başarının ye da başarısızlığın araştırılması, sözel ye da sayısal düşünme yeteneklerinden hangisinde daha başarılı olduğunun belirlenmesi gerekir. Bunun için bireyin fen, sosyal, matematik, Türkçe derslerindeki başarısı bir ölçüt olabilir.

Sayısal düşünme gücüne sahip olmayan, fen, matematik gibi sayısal derslerde başarılı olamayan bir bireyin tıp fakültesi, diş hekimliği, mühendislikler gibi matematik-fen puanı ile öğrenci olan yüksek öğretim programlarında başarılı olması mümkün değildir.

Sözcükleri ustalıkla kullanamayan, zengin bir sözcük dağarcığına sahip olmayan kişinin dil ve edebiyat programında başarılı olması zordur.

C) İLGİ ALANI (Ben Neler Yapmaktan Hoşlanırım?)

İlgi alanı nedir?

İlgi alanınız; hoşlandığınız, yaparken mutlu olacağınız, özel bir caba sarf etmeden zevkle yapacağınız, tatmin olacağınız işlerdir.

Nelerden hoşlanıyorsunuz, hangi tür işlerde fazla gayret sarf etmeden bile başarılı olabiliyorsunuz, akranlarınıza göre sizi üstün kılan ne gibi özellikleriniz var, hangi alanlarda başkaları sizi üstün kılan ne gibi özellikleriniz var, hangi alanlarda başkaları size ulaşmada zorlanıyorlar, üzerinde düşündüğünüz başarılı olacağınıza inandığınız işler nelerdir.

Ders içi ve ders dışında hangi konularla uğraşmayı seviyorsunuz?

Yeteneğiniz olmasına rağmen hoşlanmadığınız meslekler buluna bileceğini de hesaba katınız.

İlgi alanı nasıl tespit edilir?

İlgi alanınızın ölçülmesinde aşağıdaki kriterleri kullanabilirsiniz.

İlgi alanlarını ölçen bazı psikolojik testler kullanılabilir.

Orta öğretim yıllarında sizi en çok meşgul eden, uğraşmaktan hoşlandığınız alanların ne olduğunu inceleye bilirsiniz.

Çalışırken hoşlandığınız, tatmin hissine kapıldığınız, sizi mutlu eden mesleklerin neler olduğunu tespit ederek ilgi alanınız konusunda fikir edinebilirsiniz.

D) MESLEKLER HAKKINDA BİLGİ EDİNİLMESİ

Meslekler nasıl tanınabilir?

- 1- Rehber öğretmenlerden öğrenebilirsiniz.
- 2- ÖSYM 'nin hazırladığı kılavuzdan faydalanabilirsiniz.
- 3- Çevrenizde o meslekte çalışan yakınlarınız ve akraba çevrenizden faydalana bilirsiniz.

- 4- Oturduğunuz ilde üniversite veya üniversiteye bağlı bir fakülte varsa ve seçtiğiniz bölüm bulunuyorsa oraya müracaat edip öğretim görevlilerinden bilgi alabilirsiniz.

Ancak meslekleri anlatırken bazıları o mesleği sevmediği için yalnızca kötü yönlerini anlatıyor olabilir.

Bazıları ulaşamadığı için bir diğer mesleği abartarak anlatabilir. Aileniz bu konuda yanlış bilgilerle tek yönlü sizi şartlayabilir. Bunu gözden uzak tutmayınız.

Meslekleri tanımada nelere dikkat edilmeli?

- 1- Mesleğin gerektirdiği yeteneklerin neler olduğunu bilmeli.
- 2- Mesleğin gerektirdiği kişilik özelliklerinin neler olduğunu bilmeli
- 3- Mesleğin ileride çalışma ortamının ne olduğunu öğrenmeli.
- 4- Meslek hayatında beraber olacağınız arkadaş grubunun nasıl olacağını belirlemeli.
- 5- Mesleğin avantaj ve dezavantajlarının neler olduğuna bakmalı.
- 6- Mesleğin kazandıracığı imkanlara dikkat etmeli.
- 7- Zevkle çalışabileceğiniz fazla efor sarf etmeden bile başarılı olabileceğiniz sizde hayal kırıklığına yol açmayacak meslekleri seçiniz.